L'impacte econòmic de l'apagada en detall

En aquest article, complementem la Nota Breu de valoració de l'impacte econòmic de l'apagada del 28 d'abril, publicada a la nostra pàgina web uns dies després que tot el territori peninsular espanyol es quedés sense electricitat. A partir de les dades, agregades i anonimitzades, dels pagaments i dels reintegraments realitzats amb targetes emeses per CaixaBank, hem estimat l'impacte econòmic i també l'hem radiografiat per sectors i per comunitats autònomes (CA).

L'anàlisi de les dades de CaixaBank revela que l'apagada del 28 d'abril va provocar una caiguda del 34% en la despesa de consum de les llars espanyoles aquest dia, arran de la contracció del consum mitjançant els principals mètodes de pagament: presencial amb targeta, reintegraments i electrònic.[1] No obstant això, en els dies posteriors, es va observar un efecte rebot significatiu: la despesa es va incrementar per damunt dels nivells habituals, la qual cosa suggereix que una part del consum es va desplaçar als dies següents.[2] En conjunt, estimem que més de la meitat de la despesa no realitzada el dia de l'apagada va ser recuperada en els dos dies següents, la qual cosa va reduir l'impacte net a una caiguda del 15% de la despesa esperada per a aquest dilluns. Aquesta xifra és el resultat de la comparació de l'evolució de la despesa presencial amb targetes, de les retirades d'efectiu i del consum *online* del dia de l'apagada i dels dies posteriors amb el patró de despesa habitual dels dilluns i amb la despesa observada a les zones en què no es van produir talls d'electricitat.

Des d'una perspectiva macroeconòmica, l'apagada va tenir un efecte limitat sobre l'activitat. Segons la nostra estimació, va provocar una caiguda del 15% del consum de les llars. Atès que aquest component representa, aproximadament, el 55% del PIB, aquesta contracció equivaldria a una reducció del 8% en el PIB diari.[3] A nivell trimestral, l'efecte net sobre el PIB del 2T seria inferior a 1 dècima percentual, menys de 400 milions d'euros.[4] Aquesta xifra suggereix que, tot i que l'apagada va tenir un cost econòmic rellevant a curt termini, la seva incidència sobre el creixement trimestral serà marginal.

Impacte de l'apagada sobre les diferents formes de pagament

L'impacte de l'apagada sobre el consum de les llars va ser diferent per a cada mètode de pagament durant el dilluns 28 d'abril i els dos dies posteriors. Estimem que l'impacte de l'apagada sobre la despesa presencial amb targeta dels espanyols a la península va ser del 42%. Aquest resultat s'obté comparant l'evolució de la despesa presencial el dia 28 al territori peninsular amb la no peninsular.[5] Atès que la despesa presencial se sol comportar de manera molt similar als dos territoris, utilitzem aquest diferencial com a aproximació de l'impacte sobre la despesa presencial.[6] En els dos dies posteriors a l'apagada, la despesa presencial amb targeta al territori peninsular va ser superior a la referència que ens ofereixen els territoris que no van experi-

1. No trobem un impacte significatiu de l'apagada sobre el consum mitjançant els rebuts o les transferències.
2. Una part de la despesa en els dies posteriors, en particular les retirades d'efectiu, també podria ser deguda a un motiu preventiu o de provisió addicional.
3. En aquesta anàlisi, suposem que la resta dels components del PIB (consum públic, inversió, exportacions i importacions) no van ser afectats per l'apagada.
4. Equivalent a 2 centèsimes del creixement del PIB anual.
5. En concret, duem a terme un exercici de diferències en diferències comparant l'evolució de la despesa presencial amb targetes als dos territoris el dia de l'apagada amb la mitjana dels dilluns de l'1 de març al 25 d'abril.
6. Al conjunt d'Espanya, l'impacte de l'apagada sobre la despesa presencial amb targetes va ser del 39%.

Evolució de la despesa a la península per mètode de pagament

Índex (100 = facturació mitjana en el mateix dia de la setmana)

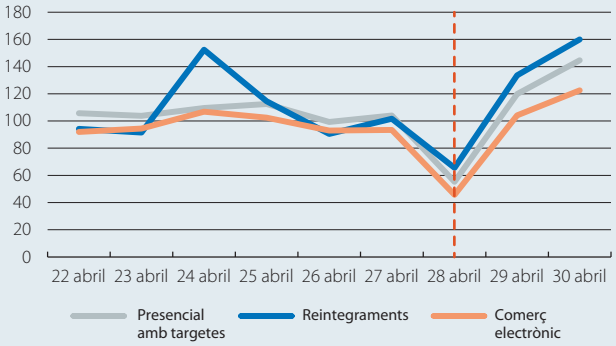

Nota: *El valor de 100 correspon a la facturació mitjana en el mateix dia de la setmana entre l'1 de març i el 25 d'abril. Per exemple, l'índex 55 de despesa presencial el dilluns 28 d'abril significa que, aquell dia, els reintegraments van ser el 45% inferiors a un dilluns habitual del març i de l'abril.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades internes.*

Despesa presencial amb targeta domèstica per hora a la península el dia de l'apagada

Despesa per hora en relació amb la mitjana diària (%)

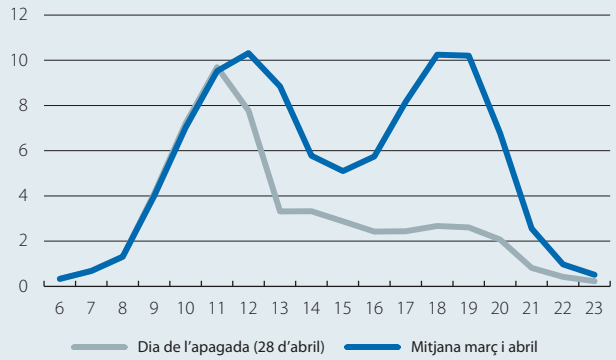

Nota: *Percentatge de despesa realitzada en una hora en relació amb la mitjana de facturació total dels dilluns del març i de l'abril del 2025. Per exemple, el dia 28 d'abril, la despesa a les 20 hores va correspondre al 2% de la facturació total en un dilluns mitjà, en lloc del 7% habitual.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades internes.*

mentar el tall d'electricitat.[7] Tenint en compte el rebot, l'impacte de l'apagada es redueix a una caiguda del 18% del consum que s'hauria pogut esperar a la península el dia de l'apagada.

El comerç electrònic dels espanyols va caure en relació amb un dia normal tant a la península com a la resta del territori, en aquest últim cas, probablement, a causa de la caiguda dels servidors allotjats en territori peninsular. Tenint en compte la caiguda als dos territoris i ponderant cada regió pel seu pes en el PIB, la caiguda de la despesa *online* generada per l'apagada se situa al voltant del 54% a tot el territori espanyol. La recuperació en els dos dies posteriors a l'apagada situa el seu impacte net en una caiguda del 28%.

Els reintegraments dels espanyols a la península van caure el 34% en relació amb la mitjana habitual de retirades d'efectiu dels dilluns de març i d'abril del 2025.[8] Per a aquest mètode de pagament, prenem com a referència la mitjana habitual de reintegraments del març i de l'abril, ja que el dia de l'apagada es va produir un repunt de les retirades d'efectiu als territoris no peninsulars, per motius de precaució, que no permet una comparativa entre els dos territoris. En els dos dies posteriors a l'apagada, els reintegraments també van ser superiors a l'habitual, en part per normalitzar les tinences d'efectiu. En aquest cas, suposem que la despesa en efectiu es va recuperar d'acord amb l'observat en la despesa presencial, la qual cosa situa l'impacte net de l'apagada en una caiguda del 15%.

Així, tenint en compte el descens estimat de la despesa amb els tres mitjans de pagament descrits i que la despesa mitjançant transferències i rebuts no va patir un impacte material, estimem que el conjunt de la despesa a tot Espanya durant el dia de l'apagada es va situar el 34% per sota de la que calia esperar per a aquest dia.[9] En els dos dies posteriors a l'apagada, el repunt en el consum va compensar gairebé la meitat de la baixada observada aquest dia i va dur la caiguda neta del total de la despesa a Espanya al 15% del nivell esperat.

Despesa presencial amb targeta domèstica per hora i per sector a la península el dia de l'apagada

Despesa per hora en relació amb la mitjana diària (%)

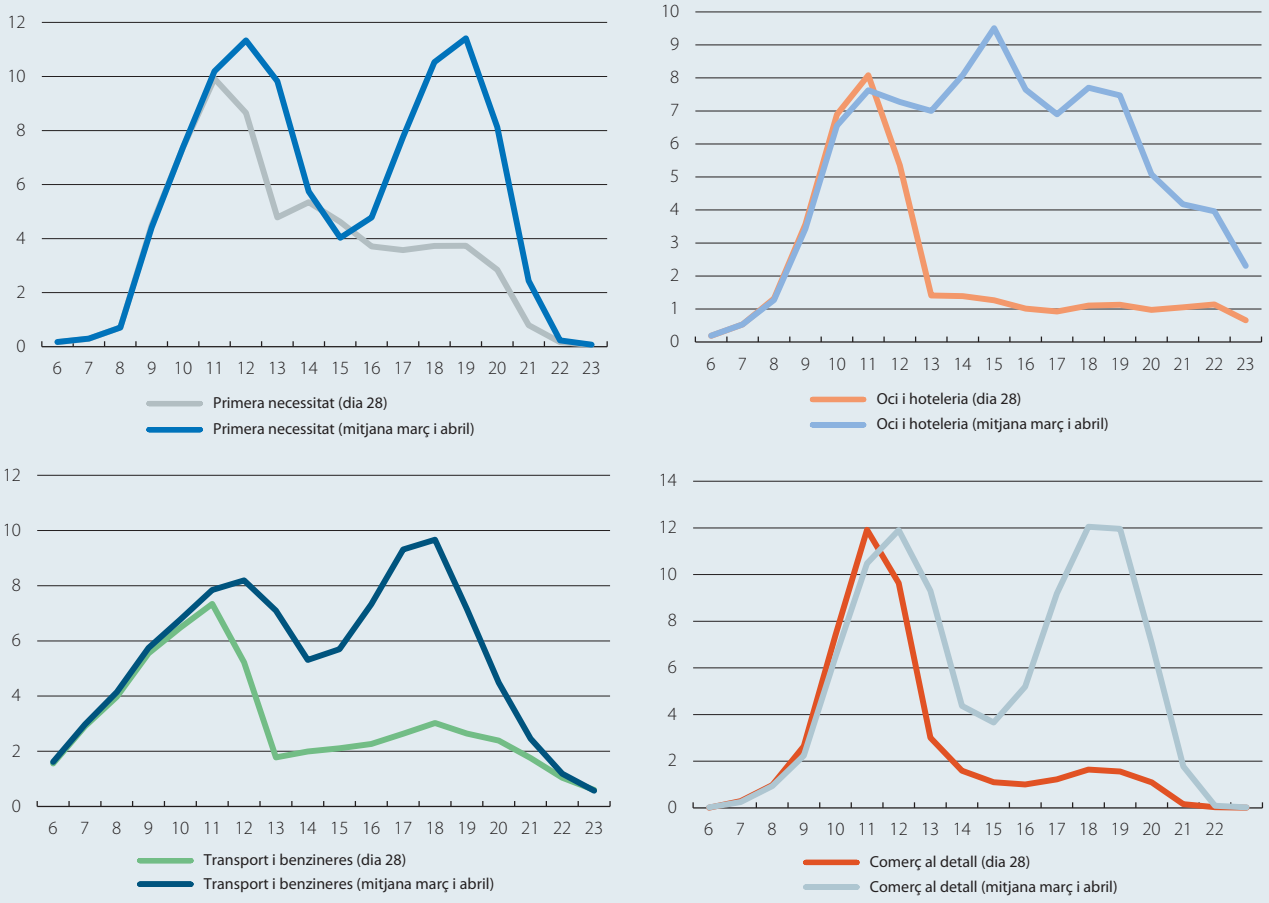

Nota: *Percentatge de despesa realitzada en una hora en relació amb la mitjana diària dels dilluns del març i de l'abril del 2025.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades internes.*

7. A partir del dia 1 de maig, les diferències en el patró de despesa dels dos territoris es redueixen al mínim, de manera que situem el final del rebot en el dia 30 d'abril.
8. Al conjunt d'Espanya, l'impacte de l'apagada sobre els reintegraments va ser del 32%.
9. Ponderem la caiguda en el consum mitjançant cada mètode de pagament pel seu pes en el consum.

Impacte de l'apagada en detall: per hora, per sector econòmic i per CA

El *zoom* de l'impacte de l'apagada per hora, per sector econòmic i per CA ens mostra diferències remarcables dins el territori espanyol. El patró de consum per hora en un dia habitual mostra dos pics: cap a les 12 del migdia i entre les 18 i les 19 hores. El patró de despesa presencial amb targeta a la península va ser gairebé el mateix al de la mitjana dels dilluns de març i d'abril en les hores prèvies a l'apagada. No obstant això, a partir de les 12.30 hores, s'observa una caiguda important del consum mitjançant aquest mètode de pagament, que no es va recuperar en el que quedava de dia.

L'evolució del consum per hores permet, així mateix, entendre l'impacte diferencial entre sectors. Les diferències entre aquests s'expliquen tant per la magnitud de la caiguda inicial com pel grau de recuperació observat a partir de les 18 hores. En el cas dels béns de primera necessitat, l'impacte va ser del 34%, el menor entre tots ells, ja que la caiguda inicial va ser més moderada, i, a la tarda, la despesa es va estabilitzar en un nivell superior al dels altres sectors.[10] En canvi, la despesa en oci i hoteleria va patir el major descens, amb una caiguda del 52%, en part perquè no es va produir una recuperació a la tarda.

Cal assenyalar que no observem els pagaments en efectiu als establiments, de manera que l'impacte observat sobre els diferents sectors podria haver estat inferior.

L'apagada va provocar una caiguda generalitzada del consum a totes les CA, tot i que el seu impacte va ser heterogeni.[11] Com podem veure a l'últim gràfic, el dia 28, el consum va caure entre el 30% i el 40% a la majoria de les regions. El repunt en els dos dies posteriors va compensar una part de la caiguda del consum observada el 28 d'abril a totes les CA, però amb una intensitat diferent. Algunes comunitats de la zona centre i del nord-est de la península van recuperar més del 60% del consum en els dos dies posteriors, mentre que Galícia, per exemple, va recuperar el 30% del consum perdut aquest dia.

En definitiva, l'anàlisi de dades transaccionals ens ha permès estimar amb poca latència l'impacte econòmic de l'apagada del 28 d'abril i revelar una caiguda significativa però transitòria del consum. La ràpida recuperació de la despesa en els dies posteriors mostra com la capacitat d'adaptació per part de les llars i del teixit productiu ha contribuït a limitar l'efecte macroeconòmic del succés. Aquest tipus d'anàlisi reforça el valor de les dades en temps real per avaluar amb agilitat esdeveniments inesperats i la seva repercussió sobre l'activitat econòmica.

Zoel Martín Vilató i Josep Mestres Domènech

Impacte de l'apagada sobre el consum per CA el dia 28

Variació (%)

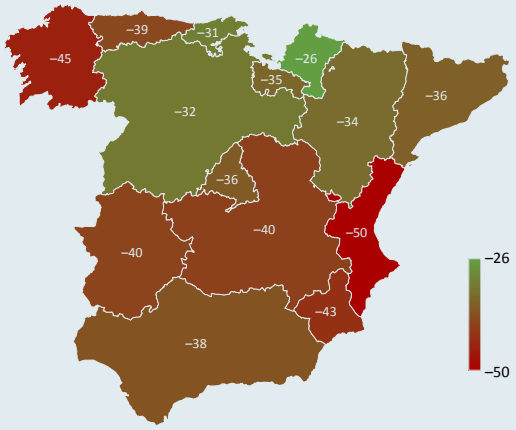

Impacte de l'apagada sobre el consum per CA del dia 28 al 30

Variació (%)

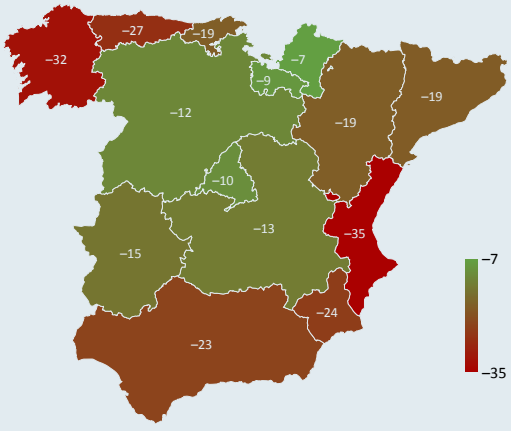

Nota: *L'impacte de l'apagada per CA s'obté comparant l'evolució de la despesa a cada comunitat amb la no peninsular (diferències en diferències), en el cas de la despesa presencial amb targetes, i amb la mitjana dels dilluns entre l'1 i el 25 d'abril (sense festius autonòmics), en el cas dels reintegraments i del comerç electrònic.*
Font: *CaixaBank Research, a partir de dades internes.*

10. L'impacte de l'apagada per sectors s'obté comparant l'evolució de la despesa presencial a cada sector el dia 28 al territori peninsular amb la no peninsular. Exclou el comerç electrònic i els reintegraments. Vegeu la nota 5.
11. L'impacte de l'apagada a nivell de CA es calcula aplicant les mateixes metodologies descrites amb anterioritat a cadascun dels tres mètodes de pagament, però excloent els festius autonòmics i utilitzant, en cada cas, la facturació corresponent a cada comunitat autònoma.